

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

คู่มือปฏิบัติงาน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

คู่มือปฏิบัติงาน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทนำ	
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2	1
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา	8
วัตถุประสงค์	10
แนวคิด ทฤษฎี และนโยบายที่เกี่ยวข้อง	10
ความหมาย	12
กระบวนการและขั้นตอน	13
บทบาทและความร่วมมือ	21
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	29
ตัวอย่าง กรณีศึกษา (Case Study)	30
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	34

บทนำ

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายสำคัญ คือ การให้สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็งและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกมิติ นอกจากนี้ การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะชีวิต และคุณธรรมจริยธรรม ควบคู่ไปกับการมีสุขภาพที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม และคุณธรรมจริยธรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาเชิงระบบที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารการศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัด ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 มีความหลากหลาย ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ซึ่งมีบริบทด้านเศรษฐกิจ

สังคม และชุมชนที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความต้องการจำเป็น เฉพาะด้านที่แตกต่างกัน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นกลไก สำคัญในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข มีทักษะชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ทั้งปวง โดยอาศัยความร่วมมือ ระหว่างบ้านและโรงเรียน ภายใต้บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

คู่มือปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนฉบับนี้ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จัดทำขึ้นในฐานะ เครื่องมือเชิงนโยบายและเชิงบริหาร สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ เป็นมาตรฐานเดียวกัน สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และเกิดผลต่อ คุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ มุ่งหวังให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 สามารถนำไปปรับใช้ ได้จริงตามบริบทและศักยภาพของตนเอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

มาทำความรู้จัก...
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2
...กันเถอะ

ส่วนที่ 1

สภาพทั่วไป

สถานที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 109/1 ถนนธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84130 โทรศัพท์ 0 7731 5060 โทรสาร 0 7731 5421 Website : www.surat2.go.th มีอาคาร 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นอาคารเรียนแบบ สปช.2/28 ขนาด 4 ชั้น 12 ห้อง ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อปี พ.ศ. 2549 และได้เข้าปฏิบัติงานที่อาคารใหม่เมื่อ 17 กรกฎาคม 2552 ส่วนที่ 2 ตั้งอยู่ฝั่งตรงกันข้ามเป็นอาคารเดิมของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอพุนพิน ปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มเข้าสู่เขตพื้นที่การศึกษา เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2546

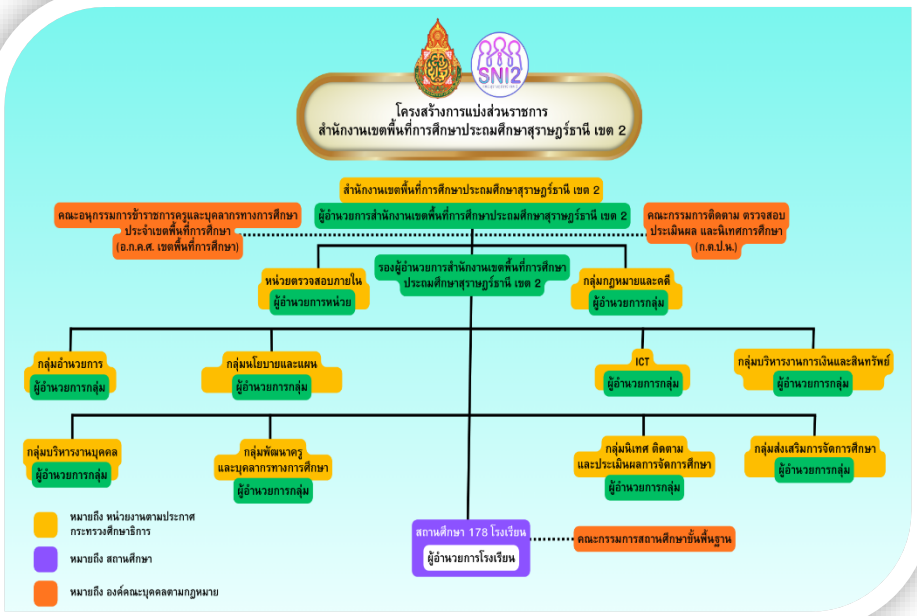

โครงสร้างการบริหาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดโครงสร้างการบริหารงาน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 โดยแบ่งออกเป็น 9 กลุ่ม 1 หน่วย ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มนโยบายและแผน
3. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
5. กลุ่มบริหารงานบุคคล
6. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
7. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
8. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
9. กลุ่มกฎหมายและคดี
10. หน่วยตรวจสอบภายใน

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ

คณะผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

ผู้อำนวยการกลุ่ม/หน่วย

ผู้อำนวยการกลุ่ม/หน่วย

นางสาวกิตติยา ชูช่วย
กลุ่มงานบริหาร

นางณปภัช ประเสริฐ
กลุ่มนโยบายและแผน

นางสาววินเพ็ญ สิงห์แก้ว
กลุ่มบริหารงานบุคคล

นางสาวนิตยา จุฑิพันธ์
กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์

นางสาวศุภรัตน์ อิบกรสุวรรณ
กลุ่มนิเทศ ติดตาม
และประเมินผลการจัดการศึกษา

นางประเนอม โอนาก
กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

นางสุกีสาวงศ์ภรณ์
กลุ่ม ICT

นางสาวจรัสรัตน์ สุระยอด
กลุ่มพัฒนาครู
และบุคลากรทางการศึกษา

นางสาวพัฒนา อานาชาญ
หน่วยตรวจลงตราใบ

นายภาบุพงศ์ เวชวิกยาอำไพกิจ
กลุ่มกฎหมายและคดี

เขตพื้นที่บริการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 มีเขตพื้นที่บริการ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในเขตการปกครอง จำนวน 8 อำเภอ 57 ตำบล 481 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 62 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมือง จำนวน 1 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 10 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 51 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ 7,898.43 ตารางกิโลเมตร มีประชากรในเขตพื้นที่บริการ รวมทั้งสิ้น 349,164 คน โดยเป็นประชากรวัยเรียน อายุ 3 - 18 ปี (ไทย) จำนวน 65,066 คน คิดเป็นร้อยละ 18.63 ของประชากรทั้งหมด ในเขตพื้นที่บริการ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของสถานศึกษา

ส่วนที่ 2

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

หลักการและเหตุผลของการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ส่งผลให้ผู้เรียนต้องเผชิญกับความเสี่ยงและปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้น เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาพฤติกรรม ปัญหาสุขภาพจิต และปัญหา ด้านการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเข้มแข็ง เป็นระบบ และสามารถตอบสนองต่อปัญหาได้อย่างทัน่วงที

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา ในการคุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยยึดหลักการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เนื่องจากผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการพัฒนา หากได้รับการดูแล ช่วยเหลือ และส่งเสริมอย่างเหมาะสม

การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในฐานะภารกิจของผู้บริหาร มิใช่เพียงการมอบหมายงานให้ครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง แต่ต้องอาศัยการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ตลอดจนการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 มีความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner - Centered Approach) และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ซึ่งเชื่อว่าผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพ ความถนัด และความต้องการจำเป็นเฉพาะด้านที่แตกต่างกัน การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงต้องมีความยืดหยุ่น เหมาะสม และสามารถปรับใช้ได้ตามบริบทของสถานศึกษา นอกจากนี้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งมองการดำเนินงานเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกันตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การกำกับติดตาม และการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องทำหน้าที่กำหนดนโยบาย วางโครงสร้างการบริหาร และจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม

เพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

ด้านนโยบาย ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ รวมถึง พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิเด็ก ตลอดจนแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดให้ สถานศึกษาจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกมิติ โดยเฉพาะ เรื่องพฤติกรรมของนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตของนักเรียน ที่ต้องเผชิญปัญหาในสภาพสังคมปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญในการนำนโยบายและแนวคิดดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นระบบ โดยใช้ภาวะผู้นำเชิงวิชาการและภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดผลต่อคุณภาพ ผู้เรียนอย่างแท้จริง

ความหมายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความหมายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ให้ความหมาย ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจนผ่านครูที่ปรึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนา ส่งเสริม ป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหา ให้นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพในทุกมิติอย่างยั่งยืน โดยยึดหลัก “รู้จัก รัก เมตตา และเอาใจใส่”

กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
มีองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นขั้นตอนพื้นฐานในการรวบรวมข้อมูลนักเรียนด้านร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ พฤติกรรม และการเรียนรู้ เพื่อให้เข้าใจ "ต้นทุน" และ "ข้อจำกัด" ของเด็กแต่ละคน และใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดกรองนักเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายตามหลักวิชาการ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ : ระเบียบสะสม, แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน, แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน, แบบสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครอง, แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ), แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (SDQ) เป็นต้น

การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจำแนกนักเรียน ออกเป็นกลุ่มต่างๆ ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ เพื่อกำหนดแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสม ถูกต้องแม่นยำ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหา โรงเรียนอาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 2, 3 หรือ ก็กลุ่มก็ได้ ตามขอบข่ายและเกณฑ์ การคัดกรองที่โรงเรียนกำหนด เช่น กรณีแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม อาจนิยามกลุ่มได้ ดังนี้

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์ การคัดกรองของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์ การคัดกรองของโรงเรียน เช่น เสี่ยงต่อปัญหาพฤติกรรม/การเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี

3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหา ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและ แก้ปัญหาโดยเร่งด่วน

4. กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะ แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกัน ภายใต

สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

เครื่องมือที่ใช้ : แบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล, แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ), แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (SDQ), แบบคัดกรองความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นต้น

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

กิจกรรมที่ใช้ : กิจกรรมและมาตรการเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนในทุกด้าน เช่น ทักษะชีวิต คุณธรรม จริยธรรม และทักษะการเรียนรู้, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, กิจกรรมโฮมรูม, การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน, การเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา เป็นการให้ความช่วยเหลือเชิงลึก ซึ่งครูควรเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไข้ปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

วิธีการและเทคนิคในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาให้กับนักเรียน :
 การให้คำปรึกษา, การปรับพฤติกรรม, การทำสัญญา, การฝึกทักษะ, กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา, การเยี่ยมบ้านนักเรียน, การทำงานร่วมกับผู้ปกครอง, การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา เป็นต้น

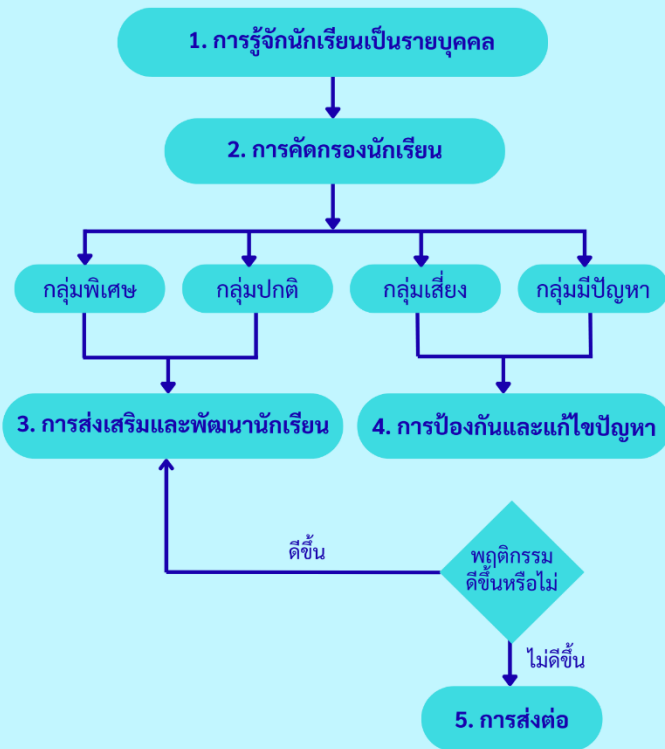
การส่งต่อ

การส่งต่อ เป็นการประสานหน่วยงานภายใน (ครูแนะแนว, ฝ่ายปกครอง, ผู้บริหาร) และภายนอก (แพทย์, นักจิตวิทยา, ตำรวจ) เมื่อปัญหาเกินศักยภาพของโรงเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณี ที่บางปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียน มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ปัญหารุนแรงเกินความสามารถ ครูควรดำเนินการ ส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียน ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ เป็น บทบาทหน้าที่ ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โต จนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่ กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี

เครื่องมือที่ใช้ : แบบบันทึกข้อมูลนักเรียน, แบบฟอร์มการส่งต่อ ภายใน, แบบฟอร์มการส่งต่อภายนอก, ทะเบียนเครือข่ายสหวิชาชีพ ในเขตพื้นที่

แผนภูมิแสดงกระบวนการและขั้นตอน
ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

แผนภูมิแสดงกระบวนการและขั้นตอน
ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

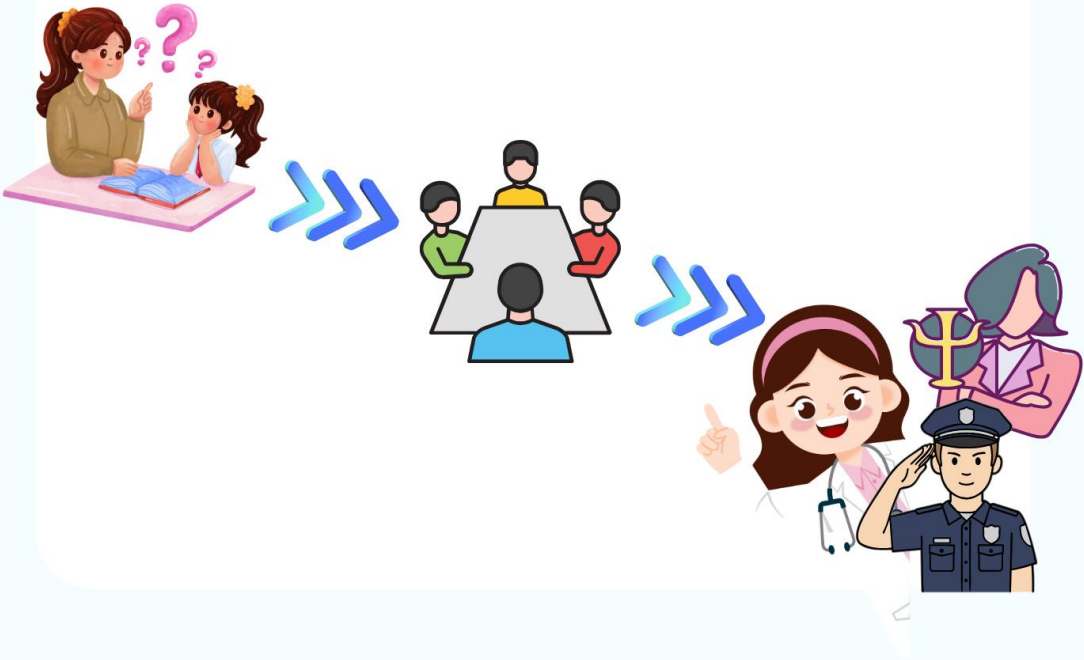

ระดับในการใช้ความช่วยเหลือ

ระดับ 1 ครูที่ปรึกษา : การให้คำปรึกษาเบื้องต้น, การปรับพฤติกรรม

ระดับ 2 คณะกรรมการระดับโรงเรียน : การจัดประชุมปรึกษา, การจัดทำแผนช่วยเหลือเฉพาะราย

ระดับ 3 การส่งต่อ : การส่งต่อนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น นักจิตวิทยา, โรงพยาบาล, ตำรวจ

บทบาทและความร่วมมือ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา : กำกับ ติดตาม นิเทศ ประเมินผล และจัดสรรงบประมาณ

ผู้บริหารสถานศึกษา : การสนับสนุนทรัพยากร, การเป็นผู้นำในการขับเคลื่อน

ครูที่ปรึกษา : การเป็นเพื่อนคู่คิด, การเป็นผู้เชื่อมโยง

เครือข่ายความร่วมมือ : ผู้ปกครอง, คณะกรรมการสถานศึกษา, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, หน่วยงานภาครัฐ, หน่วยงานภาคเอกชน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องมีผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ตามขั้นตอนและกระบวนการ ที่ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพจึงจะช่วยให้ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือตามเจตนารมณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งต่างๆ ได้แก่ รองผู้อำนวยการทุกฝ่าย หัวหน้าระดับ หัวหน้าแผนงาน หัวหน้างาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และหัวหน้างานแนะแนว เป็นกรรมการและเลขานุการ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ)

1.1 ส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนและผดุงรักษาระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียน

1.2 สร้างขวัญกำลังใจ และพัฒนาบุคลากร

1.3 เป็นผู้นำในการฉนึก ผสาน บูรณาการภารกิจโดยรวมของโรงเรียน

1.4 ประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้ทีมประสานทีมทำ และเครือข่ายการดำเนินงานจากทุกภาคส่วน

1.5 นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

2. คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการที่ผู้บริหารมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งและหน้าที่ต่างๆ ได้แก่ หัวหน้าระดับทุกระดับ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้างานอนามัย ครู พยาบาล และ หัวหน้างานแนะแนว เป็นกรรมการและเลขานุการ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน)

2.1 ปฏิบัติงานในฐานะบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 ประสานงานระหว่างคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) และคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3 จัดทำเครื่องมือ สื่ออุปกรณ์ ที่จำเป็นในการพัฒนา การดำเนินงาน และรับผิดชอบในการชี้แจง สร้างความรู้ ความเข้าใจ แก่ผู้ปฏิบัติงาน

2.4 จัดการประชุมคณะกรรมการทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อแสวงหาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.5 สรุปรายงานผลการดำเนินงานและดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. คณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) ประกอบด้วย หัวหน้า ระดับชั้น เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ

ได้แก่ รองหัวหน้าระดับ ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และครูแนะแนว เป็นกรรมการ และเลขานุการ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)

3.1 ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องและดำเนินการประชุมชี้แจง

3.2 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผลและจัดทำ รายงานตามระดับชั้น

3.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของครูที่ปรึกษาและ นักเรียน เพื่อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.4 ประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

3.5 ดำเนินการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอน และกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)

1. หัวหน้าระดับ/รองหัวหน้าระดับ

1.1 ติดตาม กำกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา

1.2 ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.3 จัดประชุมครูในระดับเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.4 จัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหากรณี (Case Conference)

1.5 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและจัดทำรายงาน ประเมินผลระดับ ส่งผู้บริหารโดยผ่านทีมประสาน

2. ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น

2.1 ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด ดังนี้

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

การคัดกรองนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูล จำแนกจัดกลุ่มนักเรียน เช่น กลุ่มเด็กมีความสามารถพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาต้องการการช่วยเหลือโดยเร่งด่วน

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยจัดกิจกรรมโครงการ โครงการ ส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้รู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง มีทักษะในการดำรงชีวิต

การป้องกันและแก้ไขปัญหา ดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษากรณีปัญหาไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

การส่งต่อ กรณีปัญหาของนักเรียนซับซ้อนให้ส่งต่อไปยังครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง หรือผู้มีทักษะความสามารถตรงกับลักษณะปัญหา

2.2 พัฒนاتตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา

2.3 ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี

2.4 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผล รายงานส่งหัวหน้าระดับ

3. ครูแนะแนว

3.1 นิเทศ (Supervising) สนับสนุนและเป็นแกนหลัก แก่ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกคนในการให้ความรู้ เทคนิค วิธีการ และกระบวนการตามหลักจิตวิทยาและการแนะแนวเพื่อใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

- เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือ เพื่อการรู้จักและเข้าใจ นักเรียน รวมทั้งการคัดกรองจัดกลุ่มนักเรียน การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เช่น การใช้ระเบียบสละสม แบบทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์

- เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุม ผู้ปกครองชั้นเรียน และกิจกรรมสำหรับนักเรียนทุกกลุ่มคัดกรอง

- ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับธรรมชาติและลักษณะ ของนักเรียนกลุ่มพิเศษประเภทต่างๆ และเสนอแนะแนวทางในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมและการพัฒนานักเรียน

3.2 ให้คำปรึกษา (Counseling) แก่นักเรียน (ในกรณีที่ ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขหรือยากต่อการช่วยเหลือ) ผู้ปกครอง และ ผู้ขอรับบริการทั่วไป

3.3 ประสาน (Co - ordinating) กับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและ นอกโรงเรียน เป็นระบบ “เครือข่าย” ในการดำเนินงานแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.4 จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนในคาบแนะแนว

3.5 ให้บริการต่างๆ หรือจัดทำโครงการ กิจกรรมกลุ่มต่างๆ
ให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นการสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.6 ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายการนี้

3.7 ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาอยากต่อการช่วยเหลือของ
ครูแนะแนว ให้ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก และติดตามผลการช่วยเหลือนั้น

3.8 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงาน
ส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับ

4. ครูผู้สอนประจำวิชาและครูที่เกี่ยวข้อง

4.1 ศึกษาข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อรู้จักและ
เข้าใจนักเรียนอย่างแท้จริง

4.2 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแก่ครูที่ปรึกษา และ
ให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

4.3 ให้ข้อมูลการรู้จักและเข้าใจผู้เรียนในการจัด
กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและบริการต่างๆ ให้ผู้เรียน
ได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

4.4 ให้คำปรึกษาเบื้องต้นในรายวิชาที่สอน ในด้านการศึกษาต่อ
การประกอบอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต และบุคลิกภาพที่พึงประสงค์

4.5 พัฒนาตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาและ
การแนะแนว และนำมาบูรณาการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ให้แก่ผู้เรียน

4.6 ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายการณ์ ในกรณี
ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.7 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน สรุปผล และรายงาน
ส่งหัวหน้าระดับ

5. ผู้แทนนักเรียน

5.1 เรียนรู้ ทำความเข้าใจกรอบแนวคิดของระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน

5.2 ประสานงานในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา
และความต้องการจำเป็นของเพื่อนนักเรียน

5.3 มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

5.4 เป็นแกนนำในการดูแลช่วยเหลือเพื่อนนักเรียน
ให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ และการเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต
อย่างเต็มตามศักยภาพ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ. 2548

- กฎหมาย/ระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง : กฎหมายยาเสพติด, พ.ร.บ. สุขภาพจิต

ตัวอย่าง กรณีศึกษา (Case Study)

การช่วยเหลือ "น้องบัว" นักเรียนชั้น ป. 5 โรงเรียน A

กรณีศึกษานี้จะช่วยให้เห็นว่าขั้นตอน 5 ขั้นตอน ถูกนำมาปฏิบัติจริงอย่างไร และเกิดความร่วมมืออย่างไร ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อมูล : น้องบัว (นามสมมติ) นักเรียนชั้น ป. 5 เป็นเด็กเรียนดี แต่ในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา ครูที่ปรึกษา (ครู ก) สังเกตว่าน้องบัวมีอาการซึมลงอย่างเห็นได้ชัด เริ่มขาดเรียนบ่อยครั้ง และผลการเรียนตกต่ำลง

การดำเนินการ : ครู ก ได้ลงพื้นที่ *เยี่ยมบ้านนักเรียน* พบว่า พ่อและแม่ น้องบัวต้องไปทำงานรับจ้างในตัวเมือง ทำให้ต้องพักอาศัยอยู่กับย่าซึ่งมีอายุมาก และต้องดูแลน้องสาววัย 4 ขวบ ด้วยตัวเอง ทำให้มีภาระเกินกว่าวัย

2. การคัดกรองนักเรียน

ผลการคัดกรอง : น้องบัวถูกจัดอยู่ใน *กลุ่มเสี่ยงสูง* เนื่องจาก มีปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว (ขาดการดูแลใกล้ชิด) และด้านพฤติกรรม (ขาดเรียน, ผลการเรียนตก) ที่ส่งผลกระทบต่อสภาวะอารมณ์และจิตใจ

3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การดำเนินการ : เนื่องจากนักเรียนอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ครู ก ใช้มาตรการแก้ไขควบคู่ไปกับการส่งเสริมด้านอื่นๆ เช่น ให้เข้ากิจกรรม "ยุวมัคคุเทศก์ท้องถิ่น" ซึ่งเป็นกิจกรรมส่งเสริมของโรงเรียน เพื่อให้ น้องบัว มีแรงจูงใจและได้ทำกิจกรรมที่แสดงความสามารถในการพูด

4. การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

ระดับ 1 ครูที่ปรึกษา

การให้คำปรึกษา : ครู ก นัดคุยกับน้องบัว ให้กำลังใจ และช่วยวางแผนการจัดตารางเวลาเรียนและดูแลน้องสาว

การปรับพฤติกรรม : นำเรื่องภาระงานของน้องบัว เข้าที่ประชุมครู และขอความร่วมมือให้ครูประจำวิชาให้ความช่วยเหลือ ในการเรียนเสริมในช่วงพักกลางวัน

ระดับ 2 คณะกรรมการระดับโรงเรียน

การประชุม : คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน (ผู้บริหาร, ครูแนะแนว) พิจารณาและอนุมัติให้จัด "ทุนการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีภาระครอบครัว" (เงินทุนจากแหล่งงบประมาณ ของโรงเรียน) หรือทุนจากหน่วยงานภายนอก เพื่อแบ่งเบาภาระ ค่าใช้จ่ายบางส่วนของน้องบัว

จัดทำแผน : มอบหมายให้น้องสาววัย 4 ขวบ ได้รับการดูแล เพิ่มเติมจากศูนย์เด็กเล็กใกล้เคียงในช่วงเวลาเรียน

5. การส่งต่อและติดตามผล

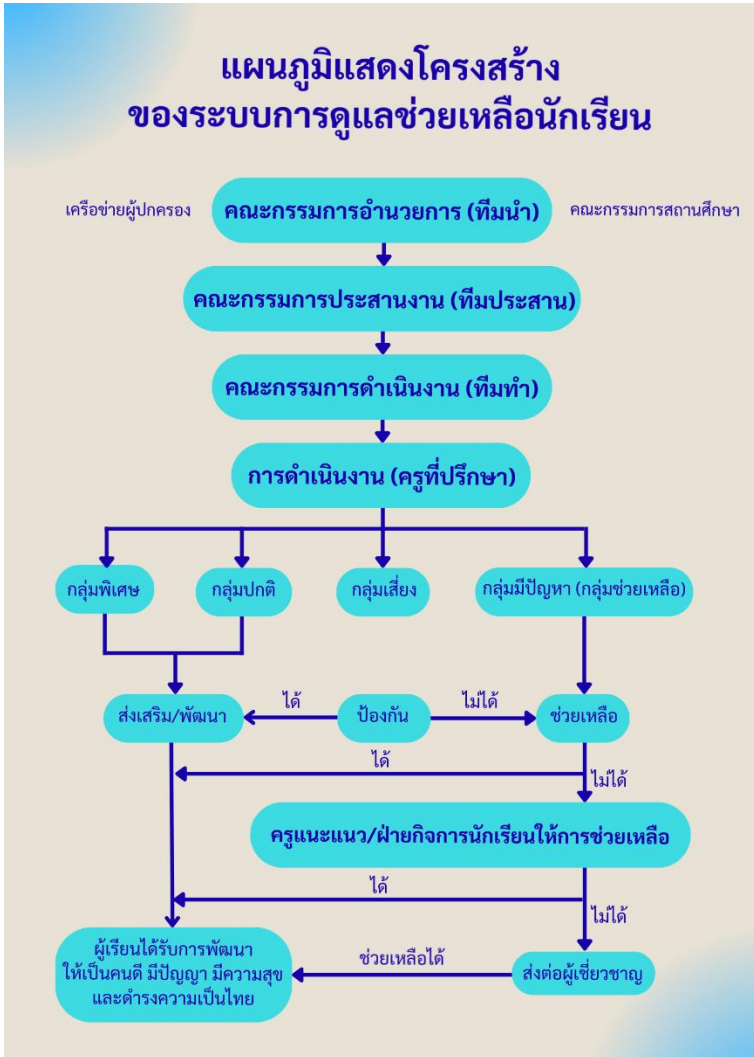
การส่งต่อภายนอก : ครูแนะแนวทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ส่งต่อไปยัง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อขอรับความช่วยเหลือ ด้านสวัสดิการสังคมเพิ่มเติม

การติดตามผล : ครู ก ติดตามผลการเรียนและการเข้าเรียน ของน้องบัวทุกสัปดาห์

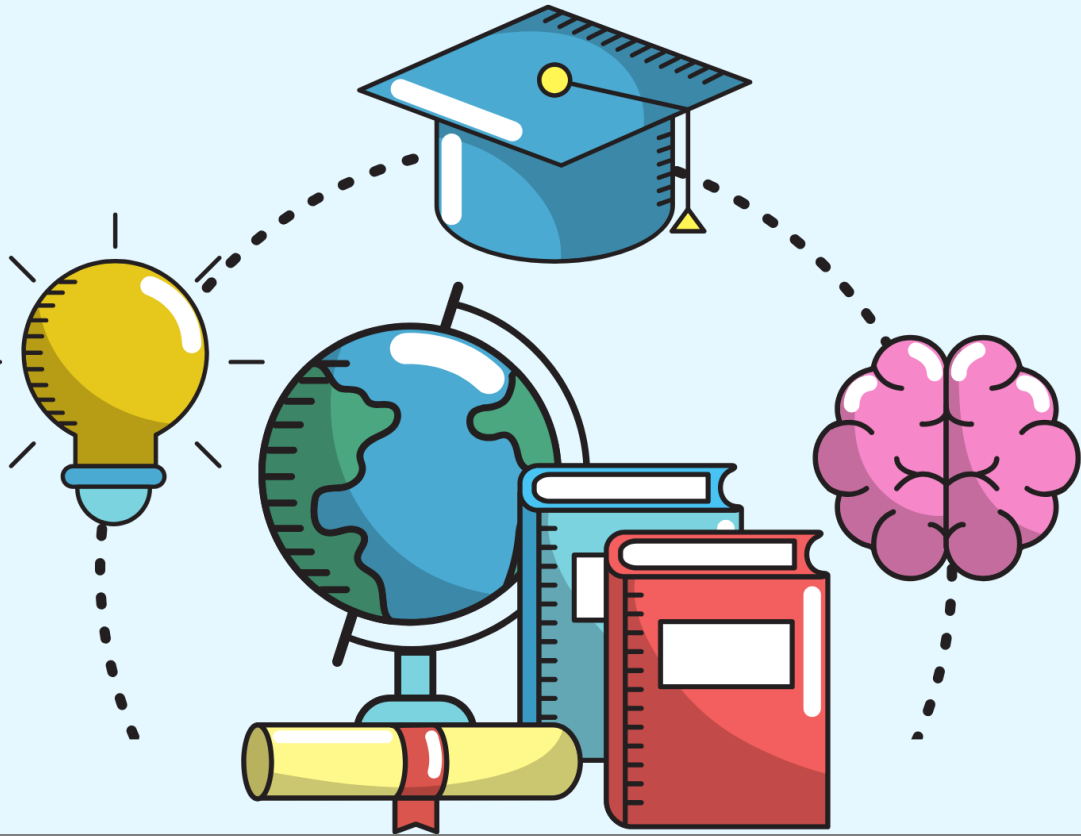
ผลลัพธ์ : หลังการให้ความช่วยเหลือ 2 เดือน น้องบัวกลับมา
เข้าเรียนสม่ำเสมอ ผลการเรียนดีขึ้น และมีความสุขในการทำกิจกรรม
ยุวมัคคุเทศก์

แผนภูมิแสดงโครงสร้างของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

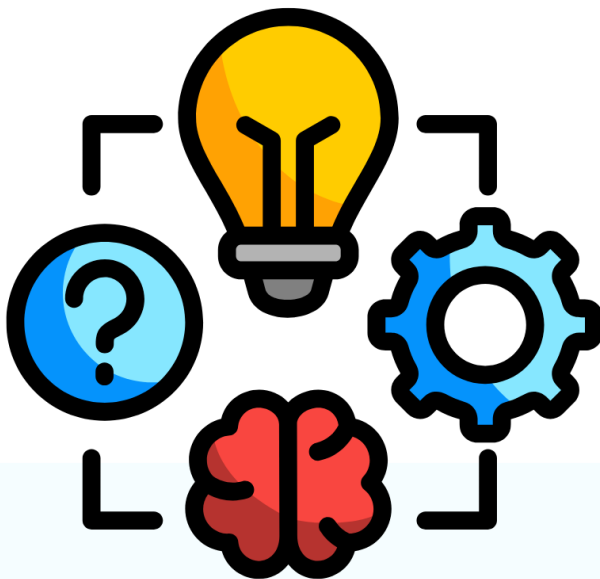
ส่วนที่ 3

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

หลักการและเหตุผลของการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุน ให้สถานศึกษาดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และทั่วถึง ได้แก่

1. การศึกษาข้อมูลสถานศึกษา
2. การคัดกรองสถานศึกษา
3. การส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษา
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา
5. การเร่งพัฒนาสถานศึกษา

กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การศึกษาข้อมูลสถานศึกษา

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความแตกต่างหลากหลายในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อใช้ในการสนับสนุน ส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การคัดกรองสถานศึกษา

เป็นการนำข้อมูลสถานศึกษาแต่ละแห่งมาทำการวิเคราะห์ และจัดกลุ่มตามเกณฑ์ที่เขตพื้นที่การศึกษากำหนด โดยอาจแบ่งสถานศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. สถานศึกษาที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้มแข็ง
2. สถานศึกษาที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องการการพัฒนา
3. สถานศึกษาที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ

การส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษา

สถานศึกษาที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้มแข็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาต่อยอดการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเอาใจใส่และใกล้ชิด เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่ดีของสังคมต่อไป

การป้องกันและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาและการเร่งพัฒนาสถานศึกษา

สถานศึกษาที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องการการพัฒนา และต้องเร่งแก้ไข ปัญหาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนา บุคลากร พัฒนาระบบการบริหาร จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนาการนิเทศ ติดตามและประเมินผล รวมทั้งสนับสนุน ส่งเสริม ให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

